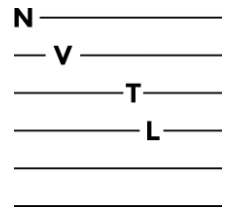

Nederlandse Vereniging
voor Tuin- en Landschapsarchitectuur
Jollemanhof 14
1019 GW Amsterdam

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
mw. drs. K.H. Ollongren

Betreft: Actieprogramma Ruimtelijk Ontwerp 2021-2024
Amsterdam, 27 januari 2021

Geachte mevrouw van Engelshoven, geachte mevrouw Ollongren,

Als vertegenwoordiger van de landschapsarchitecten in de vakgemeenschap van ruimtelijk ontwerpers heeft de NVTL met de BNSP (vertegenwoordiger stedenbouwkundigen en planologen) kennis genomen van de definitieve ARO 2021. Eerder - eind 2020 is een concept versie - door ons van commentaar voorzien.

Graag delen wij ons enthousiasme en onze zorgen over de vastgestelde ARO 2021-2024 met u. Ons enthousiasme, omdat u met deze ARO een nieuwe koers inzet, die als programma meer gericht is op een - via de Novi - gecoördineerde ontwerpgerichte aanpak van de omvangrijke en complexe opgaven waar ons land de komende jaren voor staat. Hiermee sluit de ARO aan op wat wij in 2019 hebben verwoord in het manifest 'Bouwen aan het Nederland van de Toekomst' <https://www.novi-regios-van-de-toekomst.nl/nieuws-en-publicaties/165-manifest-bouwen-aan-het-nederland-van-de-toekomst>

Onze zorg betreft de daadwerkelijke omvang van het programma met een budget van 4,6 miljoen per jaar, dat bovendien grotendeels reeds geormerkt is. Dit budget wordt gezien als 'aanjaaggeld', waarmee de inzet van grotere projectgebonden budgetten voor ontwerpzet moet worden gestimuleerd en gestuurd. Onze zorg is, dat de inzet van die project- of gebiedsgebonden budgetten onvoldoende van de grond komen of te sectoraal worden ingezet vanuit verschillende departementen. Als vakgemeenschap van ruimtelijk ontwerpers pleiten wij dan ook voor een sterkere rijksbrede aanpak die meer in verhouding staat tot de omvang en complexiteit van de opgaven; zowel budgettair als ten aanzien van coördinatie en ontwikkeling en inzet van kennis en kunde.

Landschapsarchitecten opereren net als stedenbouwkundigen op de voor de actuele opgave belangrijke tussenschaal; tussen de planologische nationale schaal en de meer object gebonden lokale schaal. In de ontwerp-praktijk zijn al vele verschillende ontwerp-strategieën en ruimtelijke concepten ontwikkeld voor een integrale ruimtelijke aanpak op regionale schaal. Het project 'Regio van de Toekomst' dat wij in 2019 hebben opgeleverd met een aantal samengestelde ontwerpteams is hier een goed voorbeeld van. <https://www.bnsp.nl/wp-content/uploads/2019/03/regiovdtoekomst.pdf>.

Als vertegenwoordiger van de vakgemeenschap bieden wij u graag onze inzet aan om bij te dragen aan het uitwerken van een gecoördineerde aanpak. Een aanpak die is gericht op het verzamelen en toepassen van verworven kennis en kunde en het ontwikkelen en delen van nieuwe kennis en kunde. De ARO beschouwen we daartoe als een belangrijke stap naar een meer omvangrijke en gecoördineerde rijksbrede aanpak, waar wij graag deel van uitmaken. Dit willen wij graag concreter benoemen op basis van de 5 actielijnen waaruit de ARO is opgebouwd.

1. De ontwerpagenda

Een geslaagde aanpak begint met het gecoördineerd agenderen en analyseren van de opgaven. Terecht worden de brancheverenigingen van ruimtelijk ontwerpers genoemd als partijen aan tafel, alsook de opleidingen en onderzoeksinstellingen. Voor het in kaart brengen van opgaven en inspirerende voorbeelden beschikken wij als beroepsvereniging over geschikte kanalen. Het committeren van andere relevante departementen dan BZK en OC&W (en wie weet welke andere departementen die na de verkiezingen zullen ontstaan) achten wij daarbij van het hoogste belang.

2. Goed opdrachtgeverschap

Het verder ontwikkelen van goed opdrachtgeverschap bij overheden (niet alleen het Rijk) beschouwen wij als essentieel. Te vaak ontbreekt vakdeskundigheid bij de opdrachtgever. Veel aanbestedingen worden nog nodeloos complex gemaakt, wat nog te vaak leidt tot verlies aan kwaliteit en kapitaal. De opzet van een Handreiking Ruimtelijk Ontwerp en een interdepartementaal platform om tot kwaliteitsverbetering te komen juichen wij van harte toe. Als ervaringsdeskundigen willen wij graag onze kennis en inzichten delen om dit te doen slagen. Ten aanzien van de vele verschillende instrumenten die zijn ontwikkeld zoals met de City Deals ontbreekt bij ons nog het inzicht in de slagvaardigheid. Geen vrijblijvendheid en onderbetaald ontwerpresearch maar serieus geprogrammeerd ontwerp onderzoek, in nauwe samenwerking met opleidings- en onderzoeksinstellingen.

3. Inzet ontwerpkracht lokaal en regionaal

Het stimuleringsprogramma met meerdere werklijnen zou een krachtig instrument moeten zijn om ontwerpkracht doelgericht en daadkrachtig in te zetten. Wij vrezen dat de omvang van het stimuleringsprogramma ontoereikend is gezien de complexiteit en omvang van de opgaven. Oplossen tot een 'homeopathische verdunning' moet in ieder geval worden voorkomen. Beter minder maar goed geslaagde projecten die inspireren dan een schot hagel dat geen doel treft. Om hieraan bij te dragen nemen wij graag zitting in de voorgestelde programmaraad. Ook het zichtbaar maken van de resultaten en het kennis delen zijn activiteiten waar wij als beroepsverenigingen een rol kunnen en willen spelen.

4. Versterken van competenties

Ontwikkelen en onderhouden van competenties is een plicht waar ook wij de vakgemeenschap van zullen blijven overtuigen en bij ondersteunen. De prijsvraag als middel kan daartoe gericht en naar onze mening beperkt worden ingezet. De investeringen die ontwerpers hierin steken moeten voldoende gecompenseerd kunnen worden door professioneel betaalde opdrachten en 'learning on the project'. Wij willen daarbij een lans breken voor de jonge generatie ontwerpers; ontwikkel betaalde samenwerkingstrajecten waarin jonge honden en oude rotten van elkaar kunnen leren. Ook hierbij stellen wij graag onze kennis en inzichten over de vakgemeenschap beschikbaar. Denk bijvoorbeeld aan ons initiatief 'De wijk als noviteit'. Opschaling achten wij in ieder geval noodzakelijk, evenals een sterkere wisselwerking tussen opleiding, onderzoek en praktijk. Een stevige impuls van onderzoek en opleiding met bijvoorbeeld tijdelijke leerstoelen 'NL in transitie', promotieplaatsen en trainees die kennis ontwikkelen en delen tussen overheden en ontwerp bureaus bevelen wij van harte aan.

5. Ontwerpdialoog

Tot slot wordt terecht geconstateerd dat alleen wanneer er een levendige dialoog plaats vindt ruimtelijk ontwerp daadwerkelijk effectief kan zijn. Dialoog niet alleen binnen de vakgemeenschap van ruimtelijk ontwerpers maar ook met aanverwante disciplines zoals ecologen, waterhuishoudkundigen, landbouwkundigen etc. en niet te vergeten met de samenleving. Ook hier willen wij als beroepsvereniging een bijdrage leveren bij het entameren en kanaliseren van die dialoog.

Nederlandse Vereniging
voor Tuin- en Landschapsarchitectuur
Jollemanhof 14
1019 GW Amsterdam

N _____
— V _____
_____ T _____
_____ L _____

Samengevat; De nieuwe ARO biedt een grote verbetering ten opzichte van de voorganger. Maar de omvangrijke opgaven vereisen van het Rijk een grotere inspanning voor inzet van ontwerpkracht. De NVTL en BNSP leveren graag hun bijdrage aan de uitwerking hiervan. Een uitnodiging om onze voorstellen daartoe te bespreken en uit te werken zien wij dan ook graag tegemoet.

Vriendelijke groet,

Ben Kuipers
Voorzitter NVTL

Stefan Bödecker
voorzitter BNSP

NEDERLANDSE
— **VERENIGING**
VOOR — TUIN —
— **EN — LAND**
SCHAPS —
ARCHITECTUUR

BNSP
Beroepsvereniging van Nederlandse
Stedebouwkundigen en Planologen